

ביד נדיבה

ביד נדיבה

במהלך הדורות פעלו נדבנים ונדבניות שהטביעו את חותמם המשמעותי על תהליך הקמתה של מדינת ישראל, על בניית החברה ועל קידום התפתחותה עד היום.
ערכה זו מתמקדת במעשיהם, בערכים שהנחו אותם ובתחומי ההשפעה הרחבים שלהם.
נכיר את פועלם ונברר דרכים שונים לנתינה.

הערכה כוללת ארבעה מהלכים לשיח ולפעילות:

1. בעקבות הנדבנים - לכיתות ה-ו
2. מעגלי התרומה - לכיתות ה-ו
3. נתינה מכל הלב - לכיתות ד-ו
4. בנק הזמן - לכיתות ג-ד

ביד נדיבה

נדבנות

היא פעולה שבה אדם בוחר מרצונו החופשי לתת לאחר – כסף, זמן, ידע או חפצים – מתוך רצון לעזור, לתמוך או לשפר את מצבם של אחרים.
הנדבן לא מצפה לתמורה אישית, אלא פועל מתוך חמלה, ערבות הדדית ורצון לעשות טוב.

פילנתרופיה

היא נדבנות בקנה מידה רחב שמטרתה ליצור שינוי חיובי ועמוק בחברה.
אדם פילנתרופ משתמש במשאבים שלו – כמו כסף, קשרים או ידע – כדי לקדם מטרות חברתיות, חינוכיות, בריאותיות ועוד.
הפילנתרופיה פועלת מתוך אמונה בכוחו של האדם לתרום לחברה ולבנות עולם טוב וצודק יותר.

הנתינה היא כמו מסע – וכל אחד יכול לבחור את השביל שלו

שביל הכישרון

תרומה דרך יכולות אישיות:
ציור, שירה, הוראה, הדרכה

שביל האכפתיות

מילה טובה, חיבוק,
הקשבה ותמיכה

שביל הזמן

הקדשת זמן כדי
לעזור לאחרים

השביל החברתי

עזרה בקהילה,
התנדבות ופעילות משותפת

השביל הפילנתרופי

נתינה בכסף
או במשאבים חומריים

בעקבות הנדבנים

בעקבות הנדבנים

בקבוצות:

כל קבוצה קוראת כרטיס מידע על אחת הדמויות וכרטיס לשיח. חברי הקבוצה יציגו את המידע שלמדו על הדמות בפני הכיתה.

שאלות לשיח בקבוצה:

1. מיהי הדמות עליה קראתם?
2. תארו את תרומת הדמות למדינה ולחברה.
3. שער, מה הניע את הדמות לתרום לחברה ולמדינה?
4. אילו ערכים זיהיתם בסיפורה של הדמות?
5. מה עוד ברצונכם לדעת על הדמות ותרומתה למדינה? אתרו את המידע במקורות שונים.

משה מונטיפיורי

1885-1784

משה מונטיפיורי היה יהודי עשיר שחי לפני יותר ממאה שנה, ואהב מאוד לעזור לאחרים. הוא הקדיש את חייו לסיוע ליהודים בארצות שונות. הוא ידוע גם בתואר "השר משה מונטיפיורי", שר במשמעותו העברית המקורית - כתואר כבוד לאיש ציבור נכבד ורם מעלה. הוא הגיע כמה פעמים לארץ ישראל וראה שיהודים חיים בעוני ובקושי והחליט לעזור – בנה להם שכונות מחוץ לחומות העיר ירושלים, כמו שכונת משכנות שאננים, עזר להקים טחנת קמח, בתי חולים ומקומות עבודה.

גם היום רואים את התרומה שלו: השכונות שבנה הפכו לחלק חשוב מהעיר ירושלים, והטחנה הגדולה שבנה "טחנת הרוח של מונטיפיורי" – עדיין עומדת, עם פסל שלו ליד. הרבה רחובות ובתי ספר נקראים על שמו כדי שיזכרו כמה טוב עשה לעם היהודי.

הברון אדמונד דה רוטשילד

1845–1934

משפחת רוטשילד היא שושלת של בנקאים יהודים באירופה שאותה הקים אדמונד דה רוטשילד. הברון רוטשילד היה איש עשיר וטוב לב שעזר מאוד ליהודים שבאו לארץ ישראל לפני יותר ממאה שנה. הוא שלח כסף, כלים ואנשים מומחים כדי לעזור להקים יישובים חדשים, לשתול כרמים ולעבוד את האדמה. בזכותו קמו מקומות כמו זכרון יעקב, ראשון לציון וראש פינה ומבנים כמו משכן הכנסת ובניין בית המשפט העליון בירושלים. הרבה כינו אותו "הנדיב הידוע", כי עזר בלי לבקש דבר בתמורה. גם היום אפשר לראות את התרומה שלו: היקבים שהוא עזר להקים עדיין מייצרים יין, יש רחובות ובתי ספר על שמו, ובערים שהוא עזר לבנות אפשר לראות מבנים ישנים ששופצו ונשמרו – מזכרת מהעבר ומהעזרה הגדולה שלו לעם ישראל.

סמי עופר

שמואל "סמי" עופר (1922-2011) היה איש עסקים ואיל ספנות, נדבן, חובב אומנות ומעשירי ישראל. הוא היה בן למשפחת "עופר" ואחד מהבעלים של "קבוצת האחים עופר".

משפחתו של עופר מתגוררת ברובה בישראל, אך עופר ניהל את עסקיו ממונטה קרלו שבמונקו. בשנת 2004 קיבל תואר דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת חיפה.

סמי עופר תרם סכומים משמעותיים לגופים שונים בישראל ובעולם, בהם בית ספר לתקשורת במרכז הבינתחומי הרצליה הקרוי על שמו.

הוא הקים את קרן התרופות של קבוצת החברה לישראל למען הבריאות בישראל המממנת תרופות שעלותן אינה מכוסה בסל הבריאות. כך, למשל, מימנה הקרן תרופות שונות.

סמי עופר תרם להקמת "בניין הלב" במרכז הרפואי תל אביב (איכילוב).

הוא תרם למרכז הרפואי רמב"ם בחיפה, וגם להקמת בי"ח תת-קרקעי לאשפוז 500 חולים בזמן חירום. בנוסף תרם להקמת אצטדיון סמי עופר בחיפה והקים קניונים שונים ברחבי הארץ.

שרי אריסון

שרי אריסון היא אשת עסקים ופילנתרופית ישראלית-אמריקאית, הבעלים של קבוצת "אריסון".
ב-1991, עת הגעתה לישראל, הקימה שרי את הקרן המשפחתית על שם תד אריסון, אביה. בשנת 2011
נבחרה על ידי מגזין TheMarker כתורמת הגדולה בישראל.
משפחת אריסון תורמת למוסדות שונים בישראל, בעיקר בתחומי הבריאות, המחקר, האומנות, הספורט
לאנשים עם מוגבלויות וחינוך.
בשנת 2006 יזמה שרי אריסון "יום מעשים טובים" באמצעות עמותת "רוח טובה" מקבוצת אריסון.
"יום המעשים הטובים" הוא יום בינלאומי שמתקיים פעם בשנה, ובו מיליוני אנשים בישראל ובעולם כולו
בוחרים לעשות טוב לאחרים ולסביבה.
היום הזה נועד להזכיר לנו שכולנו יכולים, כל אחד ואחת, לשנות את העולם – במעשה טוב אחד קטן:
חיוך, מילה טובה, עזרה, הקשבה, תרומה או אפילו מחמאה.

סיכום במליאה לאחר הצגת התוצרים

1. אילו ערכים זיהיתם בתוצרים?
2. כיצד ערכים אלו באים לידי ביטוי בכיתה?
3. חשבו - כיצד אתם, ככיתה, יכולים לתרום למען הזולת/הסביבה.

גם אנחנו יכולים לתרום!

- כתבו חמישה דברים שאתם כילדים **וכ**ילדות יכולים לתרום לכיתה, לבית הספר או לשכונה.
- בחרו בכיתה דבר אחד אותו תרצו לעשות בחודש בקרוב.
- תעדו את הפעילות והכינו סרטון, כרזה לפרסום הפעילות בקהילה.

מעגלי תרומה

מעגלי תרומה

במליאה:

מעגלי תרומה הם דרך לחשוב על ההשפעה שלנו בעולם.
כמו אבן קטנה שנופלת למים ויוצרת עיגולים הולכים ומתרחבים – גם המעשים שלנו יכולים להשפיע על הסביבה הקרובה והרחוקה שלנו.

- איך אני יכול/ יכולה לתרום במעגלים השונים?
- כיצד תרומה במעגל אחד יכולה להשפיע על מעגל אחר?

תרומה למשפחה

תרומה לכיתה

תרומה לבית הספר

תרומה לקהילה

תרומה לחברה ולמדינה

במליאה:

בחרו את אחד הסרטונים המספרים על נדבנים חברתיים

דיון:

- מה מיוחד בפעילות של הדמויות?
- למען מי ולמען מה הם תורמים?
- מהם מעגלי התרומה של הדמויות?
- אילו ערכים אתם מזהים בתרומתן?
- מהי השפעתן של דמויות אלה על החברה?
- כיצד תרומתן של הדמויות מעודדת תחושת שייכות?

שירי קניסברג
ים של חברים

עדי אלטשולר
כנפיים של קרמבו

חיים טופול
כפר נהר הירדן

ישראל אלמסי
עמותת ידידים

בקבוצות קטנות:

יוצרים מיזם:

- **חשבו** על מעגל תרומה שהייתם רוצים לפעול בו:

- באיזה תחום תרצו להתמקד (עולם הספורט, התרבות, האומנות, החינוך, המוגבלויות, ועוד)
- על מי ועל מה ישפיע המיזם שלכם?
- אילו ערכים הייתם רוצים לקדם באמצעות המיזם?
- תכננו ובצעו את המיזם שלכם.
- חשבו על דרך יצירתית להציג את המיזם שלכם בפני הכיתה. דגם? ציור?

נתינה מכל הלב

נתינה מכל הלב

במליאה

א. צפו בסרטון על אב הבית.

ב. נקודות לדיון:

- מה הרגשתם כשצפיתם בסרטון? מה חשבתם?
- תארו את הנתינה של אב הבית לילדים:
- כיצד תרם אב הבית לילדים?
- מה דעתכם על כך?
- מה איפשר לאב הבית ליצור משחקים ועזרים עבור הילדים? (התייחסו ליכולות ולכישרונות של אב הבית, לאכפתיות ולמסירות שלו, לרצון שלו לתרום ולסייע)
- כיצד השפיעה הנתינה על אב הבית? על הילדים? ועל בית הספר? (התייחסו להשפעות הנתינה על תחושת השמחה של הילדים, על התקדמות הילדים, על הקשר בין הילדים לאב הבית, על תחושת הסיפוק של אב הבית)

במליאה

שיתוף בסיפורים אישיים - ספרו על אנשים בסביבתכם שתורמים לאחרים מכישרונותיהם ומיכולותיהם:

- אילו אנשים בסביבתכם תורמים לאחרים?
- למי הם תורמים?
- מה הם תורמים? באילו כישרונות ויכולות שלהם הם נעזרים בתרומה לאחרים?
- כיצד תרומה/נתינה זו משפיעה עליהם?

בעקבות סיפורים

- התחלקו לקבוצות.
- קראו את הכרטיסים הבאים.
- כל קבוצה מספרת מה למדה מסיפורו של הילד המופיע בכרטיס.

לתת לפי היכולת

קראו את הסיפור:

רועי מוטרד מאוד מהמבחן במתמטיקה שיתקיים מחר. הוא החליט לא ללכת היום לחוג שמתקיים אחר הצהרים ולהישאר בבית כדי לתרגל שוב את החומר למבחן. הוא צלצל לרון, חברו מהחוג, ששולט בחומר מצוין, וביקש ממנו שיבוא ללמוד איתו. רון יצטער מאוד להפסיד את החוג...

ענו על השאלות:

1. מה הצורך של רועי?

2. כיצד רון יכול לעזור לו?

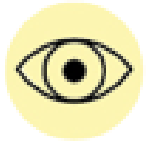
3. על מה יצטרך רון לוותר?

4. עם מי רון צריך להתייעץ כדי להחליט?

5. כמה זמן יקדיש רון?

לתת לפי היכולת

קראו את הסיפור:

כל הילדים בכיתה יודעים שאלונה מכינה מצגות יפות ומדויקות. המורה תמיד מציינת לשבח את המצגות שלה. עידו רוצה לשפר את הציון שלו במדעים, לכן ביקש מאלונה שתעזור לו להכין את המצגת בנושא המים. אלונה עמוסה מאוד השבוע, ועדיין לא סיימה את המצגת שלה. היא רוצה לעזור לעידו, אבל חוששת שלא יישאר לה זמן לסיים את המצגת שלה, והציון שלה יפגע.

ענו על השאלות:

1. מה הצורך של עידו?

2. מה אלונה יכולה לתת?

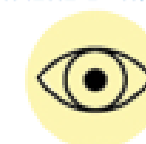
3. על מה אלונה תצטרך לוותר?

4. עם מי אלונה צריכה להתייעץ?

5. כמה זמן תקדיש אלונה?

לתת לפי היכולת

קראו את הסיפור:

רון, התלמיד החדש שהגיע לכיתה, נקע את הרגל והוא זקוק לליווי בעיקר בהפסקות. הוא פנה לטל, שכנו שלומד בכיתתו, וביקש ממנו שילווח אותו בהפסקות במהלך השבוע. טל הסכים בשמחה. יום למחרת הודיעה המורה לחינוך גופני על טורניר כדורגל שיתקיים בהפסקות בשבוע הקרוב. הכיתה הזוכה תקבל פרס שווה במיוחד. טל, שידוע כשוער מצוין, הבין שייאלץ להפסיד את הטורניר...

ענו על השאלות:

1. מה הצורך של רון?

2. מה טל יכול לתת?

3. על מה טל יצטרך לוותר?

4. עם מי טל צריך להתייעץ?

5. כמה זמן יקדיש טל?

לתת לפי היכולת

קראו את הסיפור:

חברי מועצת התלמידים החליטו להקים "יריד מכירות" ולתרום את ההכנסות לנזקקים בשכונה. חברי המועצה ביקשו מתלמידי ביה"ס לתרום מאכלים, בגדים וצעצועים שיימכרו ביריד. רותם מתלבטת מה לתרום ליריד. לה ולאחותה יש הרבה צעצועים שהן אוהבות, ואולי בערב תוכל לבקש מאבא להכין איתה עוגיות.

ענו על השאלות:

1. מה הצורך שזיהו חברי מועצת התלמידים?

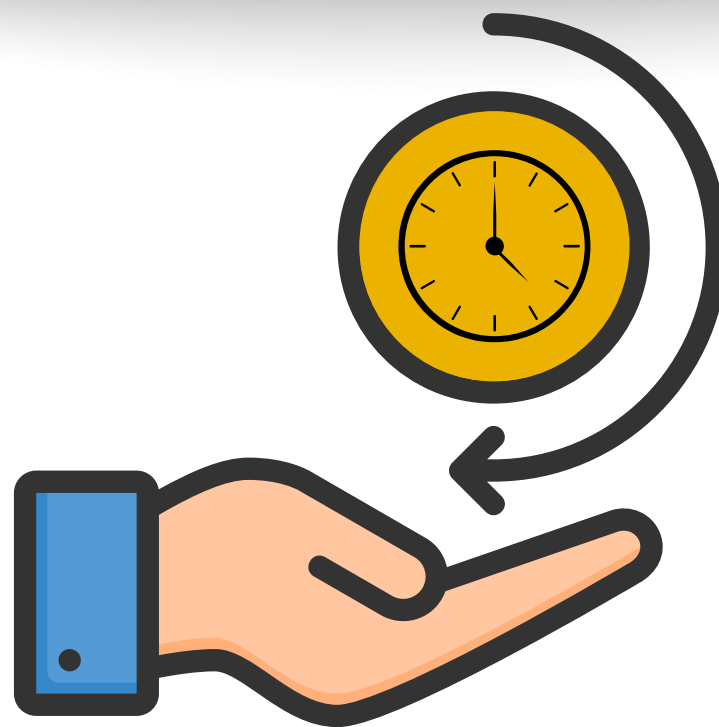
2. מה רותם יכולה לתת?

3. על מה רותם תצטרך לוותר?

4. עם מי רותם צריכה להתייעץ?

5. כמה זמן תקדיש רותם?

בנק הזמן לכיתות ג-ז

כל אחד נותן - כל אחד מקבל

"בנק הזמן" מאפשר לכל אחד בקהילה לתרום שעה בה הוא יעניק לזולת מיכולותיו ובתמורה "יקבל" שעה מיכולותיו של אדם אחר.

מה אפשר לתת ולקבל?

- שיעורים פרטיים
- תיקונים קלים בבית
- תרגום לעולים חדשים
- בישול ואפייה
- הבאת תרופות לחולים

באמצעות "בנק הזמן" יוצרים "שרשרת של נתינה", שבה כל אחד נותן ומקבל.

כל אחד נותן - כל אחד מקבל

קישור למשחק

הוראות:

אתם המנהלים של בנק הזמן
הכירו את הילדים שמבקשים להצטרף לבנק הזמן הכיתתי.
סדרו את התמונות בשרשרת ארוכה של נתינה, כך שכל אחד ייתן מכישורו או יכולתו, כפי שאפשר לזהות בתמונה, ויקבל את מה שהוא צריך.
שירה היא הראשונה שהתנדבה לבנק הזמן, התחילו ממנה.
אם תסדרו נכון, הדמות האחרונה תקבל את מה שיש לשירה לתת.

כדי שבנק הזמן יצליח, חשבו: אילו התנהגויות יסייעו לילדים ויתרמו להצלחתם? (לדוגמה: אחריות ועמידה בלוחות זמנים).

סדר התמונות הנכון:

1. שלום, אני שירה, זמרת ויוצרת, החלום שלי הוא לכתוב בעצמי שיר באנגלית.
2. היי, אני ליזי, עולה מפנסילבניה, אני ומחשב לא מסתדרים יחד, אני חולמת להכין מצגת ליום הנישואין של הוריי.
3. מה העניינים? אני מיקי, אני עדיין רוכב על אופניים עם גלגלי עזר.
4. קוראים לי גל, גינת הירק שלי מוזנחת כבר זמן רב, אשמח לעזרה.
5. אני נטע, כל מה שאני מכניסה לתנור נשרף. הלוואי שמשפחתי תטעם לחמניות ריחניות שהכנתי לבד.
6. היי, זה אני, אפי סיימתי לאפות ואני זקוק לשירותי ניקיון.
7. מה המצב? אני ניק וספורט זה לא הצד החזק שלי... הלוואי שהייתי יכול לקלוע מקצה המגרש.
8. מכירים אותי? קוראים לי קובי, אני רוצה יום הולדת מושלם עם מוזיקה ושירים

בנק הזמן

כל אחד נותן – כל אחד מקבל

אתם המנהלים של "בנק הזמן".
לפניכם בקשות שהגישו אנשים
שמבקשים להצטרף ל"בנק הזמן".
בבקשות הם תיארו:

- יכולת/כישרון שיש להם
- צורך שיש להם

1. קראו את כרטיסי הבקשה, והחליטו:
מה ולמי כל אחד מהם ייתן
מה וממי הוא יקבל

2. סדרו זאת כך שתיווצר "שרשרת
של נתינה".
בהצלחה!

שמי: ליאור

אשמח לקבל...
עזרה בכתיבת
מכתב ערעור
לעירייה על חוב

אשמח לתת...
שיעורי עזר
במתמטיקה
לילדים צעירים

שמי: ליטל

אשמח לקבל...
עזרה בכתיבת
שיר מיוחד
לאבי שחוגג 80

אשמח לתת...
סיוע בארגון
ובסידור בתים

שמי: רותם

אשמח לקבל...
תרגול נגינה
בגיטרה

אשמח לתת...
שירותי עיצוב
וגרפיקה

שמי: רון

אשמח לקבל...
עזרה בעיצוב
הזמנה לבר מצווה

אשמח לתת...
כתיבת שירים
וסיפורים אישיים

שמי: הראל

אשמח לקבל...
בישול ארוחה
חמה לילדי
הצהרונת

אשמח לתת...
ניסוח מכתבים
לגורמים רשמיים

שמי: ניר

אשמח לקבל...
שיעורים במתמטיקה
לבן הצעיר שלי
שלומד בכיתה ג'

אשמח לתת...
שיעור פרטי
בנגינה

שמי: תומר

אשמח לקבל...
עזרה בסידור חדר
הארונות בעקבות
מעבר דירה

אשמח לתת...
בישול ואפייה

בנק הזמן

בנק הזמן

כל אחד נותן – כל אחד מקבל

אתם המנהלים של "בנק הזמן".
לפניכם בקשות שהגישו אנשים
שמבקשים להצטרף ל"בנק הזמן".
בבקשות הם תיארו:

- יכולת/כישרון שיש להם
- צורך שיש להם

1. קראו את כרטיסי הבקשה, והחליטו:
מה ולמי כל אחד מהם ייתן
מה וממי הוא יקבל

2. סדרו זאת כך שתיווצר "שרשרת"
של נתינה".
בהצלחה!

שמי: ליטל

אשמח לתת...
סיוע בארגון
ובסידור בתים

אשמח לקבל...
עזרה בכתיבת
שיר מיוחד
לאבי שחוגג 80

שמי: רותם

אשמח לתת...
שירותי עיצוב
וגרפיקה

אשמח לקבל...
תרגול נגינה
בגיטרה

שמי: ניר

אשמח לתת...
שיעור פרטי
בנגינה

אשמח לקבל...
שיעורים במתמטיקה
לבן הצעיר שלי
שלומד בכיתה ג'

שמי: ליאור

אשמח לתת...
שיעורי עזר
במתמטיקה
לילדים צעירים

אשמח לקבל...
עזרה בכתיבת
מכתב ערעור
לעירייה על חוב

שמי: רון

אשמח לתת...
כתיבת שירים
וסיפורים אישיים

אשמח לקבל...
עזרה בעיצוב
הזמנה לבר מצווה

שמי: הראל

אשמח לתת...
ניסוח מכתבים
לגורמים רשמיים

אשמח לקבל...
בישול ארוחה
חמה לילדי
הצהרונת

שמי: תומר

אשמח לתת...
בישול ואפייה

אשמח לקבל...
עזרה בסידור חדר
הארונות בעקבות
מעבר דירה